

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU
STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 1/10

FACULTATEA DE MEDICINA 1

PROGRAMUL DE STUDII 0912.1 MEDICINĂ

Departamentul de Medicină Preventivă, Disciplina de igiena

APROBATĂ

la ședința Comisiei de Asigurare a Calității și
Evaluării Curriculare în Medicină

Proces verbal nr. 1 din 28.08.23

Președinte, dr. hab. șt. med., prof. univ.

Suman Serghei

APROBATĂ

la ședința Consiliului Facultății de Medicină 1

Proces verbal nr. 2 din 16.10.23

Decanul Facultății, dr. hab. șt. med., conf.
univ.

Plăcintă, Gheorghe

APROBATĂ

la ședința Disciplinei de igienă

Proces verbal nr. 1 din 25.08.23

Șef disciplină, dr. hab. șt. med., prof. univ.

Bahnarel Ion

CURRICULUM

MALADIILE SENSIBILE LA SCHIMBAREA CLIMEI

Studii integrate

Tipul cursului: **Disciplină opțională**

Curriculum elaborat de: Overcenco Ala, dr. șt. geon.

Chișinău, 2023

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 2/11

I. PRELIMINARII

- **Prezentarea generală a disciplinei: locul și rolul disciplinei în formarea competențelor specifice ale programului de formare profesională/specialității**

Principalele constatări ale rapoartelor IPCC (Intergovernmental Panel on Climate Change / Grupul Interguvernamental privind schimbările climatice) au evidențiat impactul încălzirii globale, variațiile temperaturilor și precipitațiilor și extremele acestora în Europa, cu accent pe schimbările climatice. La niveluri de încălzire globală de 2°C, s-a estimat că 9% din populația Europei va fi expusă la deficitul grav de apă, iar 8% din teritoriul Europei este caracterizat ca având o sensibilitate ridicată sau foarte mare la deșertificare din cauza creșterii temperaturii aerului.

În ultimii 133 de ani, conform observațiilor instrumentale și rezultatelor cercetărilor științifice, teritoriul Republicii Moldova s-a confruntat cu modificări ale valorilor medii ale temperaturii și precipitațiilor, astfel clima a devenit mai caldă, cu o creștere a temperaturii medii anuale cu 1,2°C, în timp ce creșterea cantitatilor medii de precipitații anuale a constituit doar aproximativ 51,3 mm (*cantitatea de apă căzută pe o suprafață de un metru pătrat*). Cea mai mare creștere anuală a temperaturii în perioada a.a.1991-2019 este înregistrată datorită temperaturii maxime.

Fenomenul schimbărilor climatice este recunoscut ca problemă de importanță națională prin adoptarea de către Guvern prin HG nr.1009 din 10.12.2014, a Strategiei naționale de adaptare la Schimbările Climatice, care include și Strategia sectorială de adaptare a Sistemului de sănătate. Recent (a. 2023), Guvernul RM este la etapa finală de aprobare a Programului național de adaptare la schimbările climatice până în a. 2030 și Planului de acțiuni pentru implementarea acestuia.

Din aceste considerente, una din sarcinile de bază ale factorilor de decizie este asigurarea unui grad înalt de pregătire a specialiștilor pentru realizarea sarcinii de atenuare a acțiunii factorilor și adaptare a societății, și la nivel personal – la efectele negative ale schimbărilor climatice în regiune. Un aspect important este disponibilitatea personalului medical bine pregătit și instruit în acest domeniu. În acest context a devenit imperativă necesitatea de a dezvolta cursuri de instruire a viitorilor specialiști axate pe impactul direct și indirect al fenomenelor climatice extreme (cu accent pe caniculă) asupra sănătății.

- **Misiunea curriculumului (scopul) în formarea profesională**

Cursul în domeniul schimbării climei va contribui la fortificarea cunoștințelor teoretice și abilităților practice a mediciiștilor privind maladiile sensibile la schimbarea climei (în special la temperaturile ridicate), însușirea metodelor de analiză a factorilor și condițiilor ce pot influența starea de sănătate, a modalităților de menținere a sănătății, de profilaxie a consecințelor. Cursul este orientat spre dezvoltarea de competențe prin metode interactive de predare-învățare.

- **Limba de predare a disciplinei:** română; franceză, engleză.

- **Beneficiari:** studenții anului IV, facultatea Medicină 1

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 3/11

II. ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Codul disciplinei			
Denumirea disciplinei	Maladiile sensibile la schimbarea climei		
Responsabil de disciplină	Conf. univ. Cătălina Croitoru		
Anul	V	Semestrul	10
Numărul de ore total, inclusiv: 30			
Curs	10	Lucrări practice	5
Seminare	5	Lucrul individual	10
Forma de evaluare	Examen	Numărul de credite	1

III. OBIECTIVELE DE FORMARE ÎN CADRUL DISCIPLINEI

La finele studierii disciplinei studentul va fi capabil:

- **la nivel de cunoaștere și înțelegere:**
  - să cunoască bazele teoretice ale educației climatice;
  - să cunoască bazele teoretice ale maladiilor care pot fi influențate de evenimentele extreme, în rezultatul schimbărilor climatice;
  - să posede cunoștințe despre efectele schimbărilor climatice asupra sănătății publice și societății;
  - să cunoască acuzele pacienților cu maladii sensibile la schimbările climatice;
  - să cunoască importanța măsurilor de adaptare la schimbările climatice;
  - să posede cunoștințe despre posibilitățile de atenuare a efectelor schimbărilor climatice.
- **la nivel de aplicare:**
  - să poată analiza impactul temperaturii ridicate a aerului atmosferic asupra pacienților cu diferite maladii cronice;
  - să poată analiza impactul sporirii concentrației de gaze cu efect de seră în atmosferă asupra pacienților cu diferite maladii cronice;
  - să poată explica conduita corectă a pacientului cu diferite forme nozologice în timpul caniculei;
  - să practice la o campanie de conștientizare a consecințelor pe sănătate a schimbărilor climatice;
  - să poată explica diferența dintre adaptare și atenuare;
  - să dezvolte abilități de colaborare în echipă în supravegherea pacienților pe timp de caniculă.
- **la nivel de integrare:**
  - să posede abilități de formare a argumentelor în favoarea selectării măsurilor de adaptare la schimbarea climei;

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 4/11

- să analizeze critic răspunsul organismului la acțiunea factorilor de mediu pe timp de caniculă;
- să practice o cercetare științifică cu scop de integrare a informațiilor în domeniu;
- să dezvolte competențe de selectare a măsurilor de prevenire a complicațiilor în rezultatul fenomenelor extreme, condiționate de schimbările climatice;
- să ia decizii corecte în reducerea impactului factorilor de mediu asupra organismului uman.

IV. CONDIȚIONĂRI ȘI EXIGENȚE PREALABILE

Pentru însușirea disciplinei sunt necesare:

- cunoștințe temeinice în domeniul biologiei și geografiei obținute în studiile preuniversitare;
- cunoștințe în domeniul fiziologiei, microbiologiei, fiziopatologiei, terapiei, chirurgiei, endocrinologiei, nefrologiei, neurologiei, maladiilor infecțioase etc. obținute în studiile universitare;
- competențe și aptitudini de utilizare a calculatorului (procesarea documentelor (Word, Excel, Power Point), utilizarea Internetului și familiarizare cu platformele surselor științifice de informații (*PubMed, Hinari, OARE, Google Scholar, Academia.edu, Elsevier* etc.);
- deprinderi de lucru cu Baze de date științifice, obținute pe parcursul anilor de învățământ universitari;
- abilități de lucru în echipă;
- aptitudini de comunicare, respect pentru colegi, simț al responsabilității.

VI. TEMATICA ȘI REPARTIZAREA ORIENTATIVĂ A ORELOR

Cursuri (prelegeri), lucrări practice/ lucrări de laborator/seminare și lucru individual

Nr. d/o	TEMA	Numărul de ore		
		Prelegeri	Seminare /Lucrări practice	Lucru individual
1.	Noțiuni, definiții, generalități despre schimbarea climei, încălzirea globală, valuri de căldură, caniculă, stress termic, etc. Efectele schimbărilor climatice și consecințele pe sănătate	1	1	1
2.	Maladiile netransmisibile agravate de stresului termic	1	1	1
3.	Malnutriție și patologii alimentare asociate evenimentelor extreme. Boli transmise prin apă, influențate de inundații	1	1	1
4.	Alergiile, bolile cutanate influențate, agravate de temperaturile ridicate ale aerului	1	1	1
5.	Maladii respiratorii influențate de poluarea aerului în asociere cu temperaturile ridicate ale aerului în timpul valurilor de căldură	1	1	1
6.	Boli transmise de vectori prin prisma schimbărilor climatice	1	1	1

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 5/11

Nr. d/o	TEMA	Numărul de ore		
		Prelegeri	Seminare /Lucrări practice	Lucru individual
7.	Zoonozele influențate de fenomenul schimbării climei	1	1	1
8.	Sănătatea mentală și psihosocială. Traume din cauza evenimentelor extreme asociate schimbărilor climatice	1	1	1
9.	Decese în exces, asociate evenimentelor extreme conditionate de schimbarea climei	1	1	1
10.	Aspecte de medicație pe timp de caniculă	1	1	1
11.		10	10	10
Total		30		

V. MANOPERE PRACTICE DE SPECIALITATE

- să elaboreze un chestionar de interogare a pacientului despre starea de sănătate influențată de fenomenul schimbărilor climatice, condițiile habituale și de muncă;
- să pregătească o prezentare PPT cu scop de informare a populației despre impactul pe sănătate al consecințelor schimbărilor climatice;
- să scrie un rezumat la tematica cursului;
- să analizeze critic valoarea științifico-practică a un articol științific;
- să elaboreze liste de măsuri de adaptare la schimbarea climei, prevenire a complicațiilor utilizând literatură științifică în domeniu.

VII. OBIECTIVE DE REFERINȚĂ ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Obiective	Unități de conținut
Capitolul 1. Generalități. Maladii netransmisibile asociate schimbărilor climatice	
• să definească sănătatea, maladiile netransmisibile, schimbarea climei, încălzirea globală, val de căldură, canicula, stres termic, • să cunoască efectele schimbărilor climatice, • Să cunoască maladiile netransmisibile asociate și agravate de schimbările	1. Definiții și noțiuni cu referire la fenomenul schimbărilor climatice. 2. Efectul de seră 3. Educația climatică. 4. Actualități despre schimbarea climei. 5. Argumentarea necesității cunoașterii maladiilor sensibile la schimbările climatice.
	6. Cauzele schimbărilor climatice/încălzirii globale 7. Efectele schimbărilor climatice. 8. Consecințele pe sănătate ale efectelor schimbărilor climatice.

**CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU
STUDII UNIVERSITARE**

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 6/11

Obiective

Unități de conținut

- climatice,
- să aplice cunoștințele pentru identificarea consecințelor schimbărilor climatice,
  - să integreze cunoștințele despre efectele schimbărilor climatice și starea de sănătate.

9. Dinamica morbidității
10. Impactul stresului termic asupra sistemelor de organe și contribuția asupra maladiilor netransmisibile.
11. Seceta, inundațiile și maladiile asociate. Boli transmise prin apă, influențate de inundații
12. Impactul pe sănătate al poluanților și alergenilor din mediul ambiant.
13. Consecințele radiațiilor ultraviolet și infraroșii asupra organismului uman.

Capitolul 2. Maladii transmisibile asociate schimbărilor climatice

- să definească maladiile transmisibile, vectori, zoonoze,
- să cunoască implicațiile vectorilor purtători de boli asupra bolilor transmisibile,
- să aplice cunoștințele pentru stabilirea riscului de îmbolnăvire,
- să integreze cunoștințele pentru însușirea posibilităților maladii transmisibile.

1. Patologia infecțioasă influențată de modificările climatice.
2. Distribuția bolilor transmisibile.
3. Posibilele efecte ale schimbărilor climatice asupra modelului infecțiilor umane.
4. Focare de insecte și boli
5. Boala Lyme
6. Maladiile tropicale și pericolul pentru țara noastră
7. Ratele de creștere a bacteriilor
8. Bacteriile care conțin rodopsina.
9. Implicațiile medicilor ca răspuns la consecințele caniculei.

Capitolul 3. Sănătatea mintală, traume, decese prin prisma schimbărilor climatice și măsuri de prevenire a consecințelor pe sănătate

- să definească sănătatea mintală, mortalitatea, decese în exces,
- să cunoască impactul schimbărilor climatice pe sănătatea mintală, asocierea traumelor cu evenimentele conditionate de schimbările climatice,
- să aplice măsurile de prevenire a consecințelor pe sănătate,
- să integreze cunoștințele pentru managementul pacienților și medicația corectă a pacienților cu diferite maladii cornice pe timp de caniculă.

1. Comportament și sănătatea mentală influențate de schimbările climatice.
2. Efectele stresului termic asupra afecțiunilor neurologice.
3. Traume din cauza evenimentelor extreme asociate schimbărilor climatice.
4. Excesului de radiații ultraviolete. Efecte la nivelul pielii, ochilor, sistemului imunitar.
5. Dinamica mortalității.
6. Decese în exces pe cauze de diferite maladii influențate de schimbările climatice.
7. Promovarea conștientizării și acțiunii cu privire la sănătatea influențată de schimbările climatice.
8. Atenuarea și adaptarea la schimbările climatice.
9. Aspecte ale medicației pe timp de caniculă.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 7/11

VIII. COMPETENȚE PROFESIONALE (SPECIFICE (CS) ȘI TRANSVERSALE (CT) ȘI FINALITĂȚI DE STUDIU

✓ **COMPETENȚE PROFESIONALE:**

CP1. Executarea responsabilă a sarcinilor profesionale cu aplicarea valorilor și normelor eticii profesionale, precum și prevederilor legislației în vigoare

CP2. Cunoașterea adecvată a științelor despre structura organismului, funcțiile fiziologice și comportamentul organismului uman în diverse stări fiziologice și patologice, cât și a relațiilor existente între starea de sănătate, mediul fizic și cel social

CP3. Rezolvarea situațiilor clinice prin elaborarea planului de diagnostic, tratament și reabilitare în diverse situații patologice și selectarea procedurilor terapeutice adecvate pentru acestea, inclusive acordarea asistenței medicale de urgență

CP4. Promovarea unui stil de viață sănătos, aplicarea măsurilor de prevenire și auto-îngrijire

CP5. Integrarea interdisciplinară a activității medicului în echipă cu utilizarea eficientă a tuturor resurselor

CP6. Efectuarea cercetărilor științifice în domeniul sănătății și în alte ramuri ale științei

CP7. Promovarea și asigurarea prestigiului profesiei de medic și ridicarea nivelului profesional

CP8. Realizarea activității pedagogice și metodico-didactice în cadrul instituțiilor de învățământ superior și profesional tehnic în domeniul sănătății

✓ **COMPONENTE TRANSVERSALE:**

CT1. Autonomie și responsabilitate în activitate

CT2. Comunicarea eficientă și abilități digitale

CT3. Realizarea abilităților de interacțiune și responsabilitate socială

CT4. Dezvoltare personală și profesională

✓ **FINALITĂȚI DE STUDIU (FS):**

FS1. Să reproducă termenii fundamentali specifici domeniului studiat.

FS2. Să cunoască problemele contemporane în domeniul sănătății asociate schimbărilor climatice.

FS3. Să poată identifica diferența dintre schimbările climatice și încălzirea globală.

FS4. Să identifice factorii cu risc în starea de sănătate a populației asociată schimbărilor climatice.

FS5. Să prezinte exemple ale efectelor schimbărilor climatice vizibile la etapa actuală.

FS6. Să identifice acțiuni care pot fi întreprinse pentru adaptarea organismului la fenomenele legate de schimbarea climei.

FS7. Să promoveze stilul și modul sănătos de viață pentru prevenirea consecințelor negative fenomenelor legate de schimbarea climei.

FS8. Să identifice elementele și căile de reducere a consecințelor negative schimbărilor climatice/încălzirii globale.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 8/11

IX. LUCRUL INDIVIDUAL AL STUDENTULUI

Nr.	Produsul preconizat	Strategii de realizare	Criterii de evaluare	Termen de realizare
1.	Lucrul cu manualele	Lecturarea manualelor în corespundere cu tematica seminarului/lucrării practice și selectarea răspunsurilor la întrebările temei și enunțurilor testelor	Capacitatea de înțelegere și extragere a aspectelor esențiale Calitatea și flexibilitatea gândirii logice Calitatea sistematizării materialului studiat Abilitățile interpretative	Pe parcursul modulului
2.	Lucrul cu materiale on-line	Lucrul cu Bazele de date științifice Studierea materialelor de pe site-uri tematice Căutarea și selectarea surselor științifice pentru elaborarea unui chestionar, rezumat, prezentare PPT Analiza unui articol științific	Volumul de muncă Gradul de pătrundere în esența temei Rezultatele autoevaluărilor	Pe parcursul modulului
3.	Lucrul de cercetare și analiză științifică	Selectarea tematicii, stabilirea planului cercetării, stabilirea termenilor realizării: 1) unui chestionar, 2) unei prezentări PPT, 3) unui rezumat 4) listei de măsuri.	Nivelul de argumentare științifică Capacitatea de expunere a unui volum mare într-o schemă mică Elemente de creativitate Claritatea expunerii Calitatea prezentării grafice	Pe parcursul modulului

X. SUGESTII METODOLOGICE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE-EVALUARE

• **Metode de predare și învățare utilizate:**

La predarea cursului sunt folosite diferite metode și procedee didactice, orientate spre însușirea eficientă și atingerea obiectivelor procesului didactic. În cadrul lecțiilor teoretice, de rând cu metodele tradiționale (lecție-expunere, lecție-conversație) se folosesc și metode moderne (lecție-dezbatere, lecție-conferință). În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup. Pentru însușirea mai profundă a materialului, se folosesc diferite sisteme semiotice (limbaj științific, limbaj grafic) și materiale didactice (tabele, scheme, diagrame).

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 9/11

- **Metode de învățare recomandate:**

- ✓ *Observația:* identificarea problemelor caracteristice, cel mai frecvent întâlnite, în relația cu beneficiarii serviciilor medicale, descrierea acestor probleme sau fenomene.
- ✓ *Clasificarea:* identificarea structurilor/proceselor pe care trebuie clasificate. Determinarea criteriilor în baza cărora trebuie făcută clasificarea. Repartizarea structurilor/proceselor pe grupe după criteriile stabilite.
- ✓ *Analiza:* descompunerea imaginărilor a întregului în părți componente. Evidențierea elementelor esențiale. Studierea fiecărui element ca parte componentă a întregului.
- ✓ *Analiza schemei/figurii:* selectarea informației necesare. Recunoașterea în baza cunoștințelor și informației selectate structurile indicate în schemă, desen. Analiza funcțiilor/rolului structurilor recunoscute.
- ✓ *Comparația:* analiza primului obiect/proces dintr-o grupă și determinarea trăsăturilor lui esențiale. Analiza celui de-al doilea obiect/proces și stabilirea particularităților lui esențiale.
- ✓ *Compararea obiectelor/proceselor și evidențierea trăsăturilor comune:* compararea obiectelor/proceselor și determinarea deosebirilor. Stabilirea criteriilor de deosebire. Formularea concluziilor.
- ✓ *Sinteza:* metodă științifică de cercetare a fenomenelor, bazată pe trecerea de la particular la general, de la simplu la complex, pentru a se ajunge la generalizare; îmbinare a două sau a mai multor elemente care pot forma un tot.
- ✓ *Elaborarea schemei:* selectarea elementelor, care trebuie să figureze în schemă. Redarea elementelor alese prin diferite simboluri/culori și indicarea relațiilor între ele. Formularea unui titlu adecvat și legenda simbolurilor folosite.
- ✓ *Modelarea:* identificarea și selectarea elementelor necesare pentru modelarea fenomenului. Imaginarea (grafic, schematic) a fenomenului studiat. Realizarea fenomenului respectiv folosind modelul elaborat. Formularea concluziilor, deduse din argumente sau constatări.
- ✓ *Experimentul:* formularea unei ipoteze, pornind de la fapte cunoscute, cu privire la procesul/fenomenul studiat. Verificarea ipotezei prin realizarea proceselor/fenomenelor studiate în condiții de laborator. Formularea concluziilor, deduse din argumente sau constatări.

- **Strategii/tehnologii didactice aplicate (specifice disciplinei)**

„Studiul de caz”; „Interviul de grup”; „Masa rotundă”; „Conferință”; „Brainstorming”; „Tehnică focus-grup”.

- **Metode de evaluare (inclusiv cu indicarea modalității de calcul a notei finale)**

Curentă: control frontal sau și individual prin analiza studiilor de caz, sarcinilor practice, exercițiilor, lucrului individual.

Finală: examen

Nota finală se va alcătui din nota medie obținută la sarcinile realizate pe parcursul modulului (cota parte 0,5) și evaluarea finală sub formă de test la catedră (cota parte 0,5).

Neprezentarea la examen se înregistrează ca „absent” și se echivalează cu calificativul 0 (zero). Studentul are dreptul la 2 susțineri repetate ale examenului nepromovat.

CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU STUDII UNIVERSITARE

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 10/11

Nota medie anuală și notele tuturor etapelor de examinare finală vor fi exprimate în numere în baza scalei de notare (conform tabelului), iar nota finală obținută va fi exprimată în număr cu două zecimale, care va fi trecută în carnetul de note.

Modalitatea de rotunjire a notelor la etapele de evaluare

Grila notelor intermediare (media anuală, notele de la etapele examenului)	Sistemul de notare național	Echivalent ECTS
1,00-3,00	2	F
3,01-4,99	4	FX
5,00	5	E
5,01-5,50	5,5	
5,51-6,0	6	
6,01-6,50	6,5	D
6,51-7,00	7	
7,01-7,50	7,5	C
7,51-8,00	8	
8,01-8,50	8,5	B
8,51-9,00	9	
9,01-9,50	9,5	A
9,51-10,0	10	

BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ:

A. Obligatorie:

1. Prelegeri
2. Bahnarel I., Ostrofeț Gh., Ciobanu E., Tafuni O., Croitoru C., Tihon A., Serbulenco A., Cernelev O., Bivol N., Rusu R. Igiena generală. Chișinău: Garomont-Studio. 2022, p.41-45. ISBN 978-9975-162-35-7.

B. Suplimentară

1. Croitoru C., Albu A., Bahnarel I., Balica E. ș. a. Aspecte medicale ale schimbărilor climatice: realități și perspective. Chișinău: PRINT-CARO. 2023, 310 p. ISBN 978-9975-165-63-1.
2. Croitoru C., Overcenco A., Pantea V. Popol N. Impactul temperaturilor ambientale extreme asupra sănătății. Editura CRINT-CARO. Chișinău, 2015, 173 p. ISBN 978-9975-56-274-4.
3. Yovel E., Santos S.T. Incorporarea măsurilor de adaptare la schimbările climatice în documentele strategice ale Republicii Moldova: Ghid simplificat pentru utilizatori. Proiectul: Suport pentru procesul național de planificare a adaptării Republicii Moldova la schimbările climatice. Oficiul „Schimbarea Climei”, Ministerul Mediului al Republicii Moldova. 2016. 38 p.
4. Strategia sectorială de adaptare a Sistemului de sănătate la Schimbările climatice pentru anii 2018-2022.
5. Comunicarea Națională Cinci a Republicii Moldova: Elaborată pentru a fi raportată către Convenția-cadru a Organizației Națiunilor Unite cu privire la schimbarea climei. Coordonatori: Suzanne Lekoyiet, Raisa Leon; grupul de sinteză: Marius Țăranu, Mihai Tîrșu, Lilia Țăranu [et al.]. Agenția

**CD 8.5.1 CURRICULUM DISCIPLINĂ PENTRU
STUDII UNIVERSITARE**

Redacția: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 11/11

de Mediu a Republicii Moldova, Programul Națiunilor Unite pentru Mediu. 2023. 450 p.